

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

19 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti

Judecători - Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac, Victor Boico,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Tăvăluc Marin xxxx, născut la xx xx xxxx, originar din r-nul xxxx s. xxxx xxxx, domiciliat în r-nul xxxx s. xxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 18.08.2017 – 21.12.2017;

Instanța de apel: 22.01.2018 – 18.10.2018;

Instanța de recurs: 12.12.2018– 19.03.2019.

Asupra recursului declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Central din 20 decembrie 2018, adoptată în conformitate cu art.364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Tăvăluc Marin a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.188 alin.(2) lit. b), d), f) Cod penal la 3 ani 4 luni închisoare.

În baza art.90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe o perioadă de probațiune de 4 ani.

Acțiunea civilă înaintată de Mîndru Vasilisa a fost admisă parțial, doar în partea reparării prejudiciului moral și s-a dispus încasarea de la Tăvăluc Marin în beneficiul lui Mîndru Vasilisa a prejudiciului moral în mărime de 30 000 lei, iar în partea reparării prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Tăvăluc Marin de

comun acord și prin înțelegere prealabilă cu alte persoane, care la moment nu sunt toate identificate de către organul de urmărire penală, (în privința lui Ciloci Igor, Ciloci Lilian, Bulala Vladimir și Muravschi Andrian și a persoanelor neidentificate urmărirea penală a fost disjunctă în cauze penale separate), urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane și însușirii lor ulterioare, conștientizând caracterul prejudiciabil al faptelor sale, dorind în mod conștient survenirea lor, au identificat victima atacului tâlhăresc - Mîndru Vasilisa, apoi repartizând rolurile conform planului anterior convenit în vederea realizării intențiilor sale criminale, la 07 decembrie 2016, aproximativ la ora 23.00, de comun acord și în rezultatul înțelegerii prealabile, s-au deplasat în r-nul Orhei satul Zorile.

Ulterior, la 08 decembrie 2016, aproximativ la ora 04.00, Tăvăluc Marin și alte persoane la moment neidentificate de către organul de urmărire penală, în calitate de co-autori, acționând cu intenție directă, cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, au pătruns în locuința cet. Mîndru Vasilisa din r-nul xxxx satul xxxx. În continuare, urmărindu-și scopul de sustragere a bunurilor, au atacat-o pe cet. Mîndru Vasilisa, aplicându-i acesteia lovituri cu pumnii în regiunea feței și capului, cauzându-i acesteia, conform raportului de expertiză medico-legală nr.341/D din 09 decembrie 2016, leziuni corporale ușoare, apoi au imobilizat victima prin legarea mâinilor și picioarelor cu șireturi și fulare, au amenințat-o cu aplicarea violenței periculoase pentru viața ultimei, solicitându-i transmiterea mijloacelor bănești și obiectelor de preț de care dispune.

Totodată, urmărind același scop, au percheziționat locuința în vederea depistării și sustragerii mijloacelor bănești și a obiectelor de preț, după care au sustras în mod deschis bani în sumă de 2 100 lei, un parfum pentru bărbați de marcă „Spirit”, în valoare de 800 lei, un parfum pentru dame în valoare de 600 lei, un set de produse cosmetice de marcă „Dove”, în valoare de 170 lei, un set de produse de igienă de marcă „Adidas”, în valoare de 85 lei, o brățară, în valoare de 200 lei, un note-book de marcă „Toshiba”, în valoare de 3 000 lei, un mouse pentru computer, în valoare de 150 lei, o verighetă confecționată din aur, în valoare de 2 000 lei, o cutie cu bijuterii, în valoare totală de 4 000 lei, 12 kg de miez de nucă, în valoare de 1 200 lei, ulterior, cu bunurile sustrase au părăsit locul comiterii infracțiunii, cauzându-i părții vătămate - Mîndru Vasilisa un prejudiciu material considerabil în sumă totală de 14 305 lei.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, împotriva acesteia au declarat apeluri:

- *procurorul*, solicitând casarea sentinței din motivul blândeții pedepsei, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care Tăvăluc Marin să fie condamnat în baza art.188 alin.(2) lit. b), d), f) Cod penal la 3 ani 4 luni închisoare, (penitenciar de tip închis) și admiterea acțiunii civile și a cheltuielilor judiciare în mărime de 57 lei.

În motivarea apelului acuzatorul de stat a indicat:

- pedeapsa aplicată inculpatului Tăvăluc Marin de către instanță este prea blândă, din motivul că pedeapsa penală este un mijloc de corectare și reeducare al condamnatului și în vederea atingerii scopului de influență asupra corectării și reeducării vinovatului, restabilirii echității sociale și prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și din partea altor persoane, în privința acestuia urma să fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare cu executarea reală a acesteia;

- consideră, că suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilite de instanță nu își va realiza scopul propus al pedepsei penale, și anume corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, cât și de alte persoane. Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este eficientă nici pentru corectarea infractorului, nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

- săvârșirea infracțiunii cu aplicarea violenței urmează a fi calificată drept una extrem de periculoasă, deoarece atentează la viața și sănătatea persoanei, iar faptele de acest gen trezesc ecouri de dezaprobare în conștiința socială;

- instanța de judecată, admițând în principiu acțiunea civilă în partea reparării prejudiciului material, a ignorat prevederile art.225 Cod de procedură penală și anume că, la adoptarea sentinței de acuzare, instanța soluționează și acțiunea civilă prin admiterea ei totală sau parțială, ori prin respingere, mai mult, odată cu soluționarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluționeze acțiunea civilă.

- instanța a respins solicitarea procurorului de a fi încasate cheltuielile judiciare în sumă de 57 lei, necătând la faptul ca acestea au existat și au fost solicitate.

- *avocatul Stegărescu Ion în interesele părții vătămate, Mîndru Vasilisa*, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie admisă acțiunea civilă înaintată, dispunând încasarea din contul inculpatului în beneficiul lui Mîndru Vasilisa a prejudiciului material cauzat prin infracțiune în sumă de 36 408,86 lei, prejudiciul moral cauzat în mărime de 100 000 lei, precum și încasarea din contul inculpatului în beneficiul lui Mîndru Vasilisa a cheltuielilor de judecată.

În motivarea apelului, a invocat că prima instanță neîntemeiat a lăsat acțiunea civilă spre soluționare în ordinea procedurii civile, fără a ține cont de faptul, că din materialele cauzei penale și probele anexate la cauza penală, în mod evident se demonstrează prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de 36 408,86 lei, reieșind din suma de 14 305,00 lei, estimați de organul de urmărire penală; 20 000 lei, estimați de stomatolog, în legătură cu plantarea dentară, care au fost dezbătuți în timpul comiterii infracțiunii, (fapt ce se demonstrează prin consultația stomatologului, anexată la materialele cauzei) și a sumei de 2 103,86 lei, suportați în legătură cu reabilitarea sănătății (fapt demonstrat prin bonurile de plată anexate la materialele cauzei penale), iar în total reiese că prejudiciul material cauzat de inculpați prin infracțiune, este în mărime de 36 408.86 lei.

La adoptarea sentinței, prima instanță urma să se ghideze de prevederile art.219 alin.(4), (8) Cod de procedură penală, art.1398 alin.(1), 1422 alin.(1) și (2), 1423 alin.(1) Cod civil.

La determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, instanța urma să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice a părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi. Importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal și familial, onoarea, demnitatea și reputația profesională etc.), nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a

suferințelor psihice sau fizice (lipsirea de libertate, pricinuirea vătămării corporale, decesul persoanelor apropiate (rudelor), pierderea sau limitarea capacității de muncă etc.); felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezența ei. În atare împrejurări, odată ce norma de drept enunțată reglementează expres la dreptul la dauna morală al persoanei prejudiciate în urma comiterii unei infracțiuni cu caracter penal, partea vătămată consideră că. bănuiții, învinuiții, inculpații, condamnații, urmează a fi obligați la plata despăgubirilor morale, într-o măsură în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate și a fi presupus de instanța de fond că prin condamnare a inculpaților deja partea vătămată primește o satisfacție morală - deoarece prin condamnarea inculpaților nu i se întoarce. Importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal și familial, onoarea, demnitatea și reputația profesională etc.), nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau psihice.

Consideră că, încasarea din contul inculpatului Tăvăluc Marin, în beneficiul părții vătămate Mîndru Vasilisa, a unui prejudiciu moral cauzat prin infracțiune, în mărime de 30 000 lei, este prea puțin.

Cât privește încasarea cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea cauzei penale și civile în cadrul procesului penal – prima instanță nici nu s-a expus asupra acestora.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2018, au fost admise apelurile declarate, fiind casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță și anume, Tăvăluc Marin a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.188 alin.(2) lit. b), d), f) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.art.70 alin.(3), 79 Cod penal, la 3 ani 4 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art.90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoare a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 4 ani.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Mîndru Vasilisa a fost admisă parțial, s-a dispus încasarea din contul inculpatului Tăvăluc Marin în beneficiul lui Mîndru Vasilisa cu titlu de a prejudiciu material suma de 14 305 lei, prejudiciul material cauzat prin infracțiune, 2 013, 66 lei cheltuieli pentru tratament și 11 050 lei cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice, în rest pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate, cu titlu de prejudiciu moral s-a dispus încasarea din contul inculpatului Tăvăluc Marin în beneficiul lui Mîndru Vasilisa suma de 40 000 lei.

Solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că, instanța de fond eronat a apreciat probele, fără a ține seama de cerințele art.101 Cod de procedură penală, și în așa mod a constatat greșita fapta.

Totodată, ținând cont de faptul că instanța de fond eronat a indicat în partea constatatoare a părții descriptive a sentinței de condamnare că Tăvăluc Marin, de comun

acord și prin înțelegere prealabilă cu alte persoane la moment nu sunt toate identificate de către organul de urmărire penală, (în privința lui Ciloci Igor, Ciloci Lilian, Bulala Vladimir și Muravschi Andrian și a persoanelor neidentificate urmărirea penală a fost disjunsă în cauze penale separate), urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane și însușirii lor ulterioare, conștientizând caracterul prejudiciabil al faptelor sale, dorind în mod conștient survenirea lor, au identificat victima atacului tâlhăresc – Mîndru Vasilisa, apoi repartizând rolurile conform planului anterior convenit în vederea realizării intențiilor sale criminale, la 07 decembrie 2016, aproximativ la ora 23:00, de comun acord și în rezultatul înțelegerii prealabile, s-au deplasat în r-nul xxxx, satul xxxx.

Ulterior, la 08 decembrie 2016, aproximativ la ora 04.00, Tăvăluc Marin și alte persoane la moment neidentificate de către organul de urmărire penală, în calitate de co-autori, acționând cu intenție directă, cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, au pătruns în locuința cet. Mîndru Vasilisa din r-nul xxxx, sat. xxxx. În continuare, urmărindu-și scopul de sustragere a bunurilor, au atacat-o pe cet. Mîndru Vasilisa, aplicându-i acesteia lovituri cu pumnii în regiunea feței și capului, cauzându-i acesteia, conform raportului de expertiză medico-legală nr.341/D din 09 decembrie 2016, leziuni corporale ușoare, apoi au imobilizat victima prin legarea mâinilor și picioarelor cu șireturi și fulare, au amenințat-o cu aplicarea violenței periculoase pentru viața ultimei, solicitându-i transmiterea mijloacelor bănești și obiectelor de preț de care dispune.

Totodată, urmărind același scop, au percheziționat locuința în vederea depistării și sustragerii mijloacelor bănești și a obiectelor de preț, după care au sustras în mod deschis bani în sumă de 2 100 lei, un parfum pentru bărbați de marcă „Spirit”, în valoare de 800 lei, un parfum pentru dame în valoare de 600 lei, un set de produse cosmetice de marcă „Dove”, în valoare de 170 lei, un set de produse de igienă de marcă „Adidas”, în valoare de 85 lei, o brățară, în valoare de 200 lei, un note-book de marcă „Toshiba”, în valoare de 3 000 lei, un mouse pentru computer, în valoare de 150 lei, o verighetă confecționată din aur, în valoare de 2 000 lei, o cutie cu bijuterii, în valoare totală de 4 000 lei, 12 kg de miez de nucă, în valoare de 1 200 lei, ulterior, cu bunurile sustrase au părăsit locul comiterii infracțiunii, cauzându-i părții vătămate - Mîndru Vasilisa un prejudiciu material considerabil în sumă totală de 14 305 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Tăvăluc Marin a comis infracțiunea prevăzută de art.188 alin.(2) lit. b), d) și f) Cod penal, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de aplicarea și amenințarea cu aplicarea violenței periculoase pentru viața și sănătatea persoanei agresate, comisă de mai multe persoane, prin pătrundere în locuință, cu cauzarea de daune în proporții considerabile, *încălcând, astfel, celorlalte persoane dreptul la un proces echitabil și încălcând principiul prezumpției nevinovăției, deoarece cauza penală în privința lui nu a examinat.*

Instanța de apel a analizat și apreciat probele în strictă conformitate cu prevederile art.101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării, a constatat următoarele.

Tăvăluc Marin de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu alte persoane în privința cărora cauza penală a fost disjunsă, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei

persoane și însușirii lor ulterioare, conștientizând caracterul prejudiciabil al faptelor sale, dorind în mod conștient survenirea lor, au identificat victima atacului tâlhăresc - Mîndru Vasilisa, apoi repartizând rolurile conform planului anterior convenit în vederea realizării intențiilor sale criminale, la 07 decembrie 2016, aproximativ la ora 23.00, de comun acord și în rezultatul înțelegerii prealabile, s-au deplasat în r-nul xxxx, satul xxxx.

Ulterior, la 08 decembrie 2016, aproximativ la ora 04.00, Tăvăluc Marin și alte persoane la moment neidentificate de către organul de urmărire penală, în calitate de co-autori, acționând cu intenție directă, cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, au pătruns în locuința cet. Mîndru Vasilisa din r-nul xxxx, satul xxxx. în continuare, urmărindu-și scopul de sustragere a bunurilor, au atacat-o pe cet. Mîndru Vasilisa, aplicându-i acesteia lovituri cu pumnii în regiunea feței și capului, cauzându-i acesteia, conform raportului de expertiză medico-legală nr.341/D din 09 decembrie 2016, leziuni corporale ușoare, apoi au imobilizat victima prin legarea mâinilor și picioarelor cu șireturi și fulare, au amenințat-o cu aplicarea violenței periculoase pentru viața ultimei, solicitându-i transmiterea mijloacelor bănești și obiectelor de preț de care dispune.

Totodată, urmărind același scop, au percheziționat locuința în vederea depistării și sustragerii mijloacelor bănești și a obiectelor de preț, după care au sustras în mod deschis bani în sumă de 2 100 lei, un parfum pentru bărbați de marcă „Spirit”, în valoare de 800 lei, un parfum pentru dame în valoare de 600 lei, un set de produse cosmetice de marcă „Dove”, în valoare de 170 lei, un set de produse de igienă de marcă „Adidas”, în valoare de 85 lei, o brățară, în valoare de 200 lei, un note-book de marcă „Toshiba”, în valoare de 3 000 lei, un mouse pentru computer, în valoare de 150 lei, o verighetă confecționată din aur, în valoare de 2 000 lei, o cutie cu bijuterii, în valoare totală de 4 000 lei, 12 kg de miez de nucă, în valoare de 1 200 lei, ulterior, cu bunurile sustrase au părăsit locul comiterii infracțiunii, cauzându-i părții vătămate - Mîndru Vasilis un prejudiciu material considerabil în sumă totală de 14 305 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Tăvăluc Marin a comis infracțiunea prevăzută de art.188 alin.(2) lit. b), d) și f) Cod penal, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de aplicarea și amenințarea cu aplicarea violenței periculoase pentru viața și sănătatea persoanei agresate, comisă de mai multe persoane, prin pătrundere în locuință, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Instanța de apel a menționat că sentința nu trebuie să conțină formulări care demonstrează sau pun la îndoială vinovăția altor persoane pentru săvârșirea infracțiunii. Dacă unii participanți ai infracțiunii în temeiurile prevăzute de lege au fost eliberați de răspunderea penală, instanța, în cazul în care aceasta are importanță pentru stabilirea gradului participării inculpatului la săvârșirea infracțiunii, încadrarea juridică a ei sau a altor circumstanțe esențiale, poate face referire în sentința la participarea acestor persoane la infracțiune, cu indicarea temeiurilor de încetare a procesului în privința lor. Dacă cauza în privința mai multor învinuiți este disjunctivă într-o procedură separată, în sentință se indică despre săvârșirea infracțiunii de către inculpat împreună cu alte persoane, fără precizarea numelui și prenumelui lor. Instanțele judecătorești vor ține cont de faptul că

sentința de condamnare trebuie să se bazeze pe probe exacte, când toate versiunile au fost verificate, iar divergențele apărute au fost înlăturate și apreciate în modul corespunzător.

La individualizarea și stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, instanța de apel a ținut cont de prevederile art.7, 61, 75-77, 79 alin.(1) Cod penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului.

Pedeapsa aplicată lui Tăvăluc Marin este proporțională faptei comise, la aplicarea căreia s-a ținut cont de circumstanțele comiterii infracțiunii, personalitatea inculpatului, care se caracterizează negativ, anterior fiind judecat, căința sinceră și săvârșirea infracțiunii de către un minor, potrivit prevederilor art.79 alin.(1) Cod penal, minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională.

Totodată, instanța de apel a remarcat că pedeapsa inculpatului a fost stabilită conform prevederilor art.70 alin.(3) Cod penal, la stabilirea pedepsei închisorii pentru persoana care, la data săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani, termenul închisorii se stabilește din maximul pedepsei, prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, reduse la jumătate, astfel, instanța de apel a redus la jumătate termenul închisorii, adică până la 5 ani închisoare.

Prin urmare, instanța de apel conducându-se de principiile generale de stabilire a pedepsei consfințite de art.7 Cod penal și reieșind din caracterul infracțiunii, care potrivit prevederilor art.16 alin.(4) Cod penal este una gravă, precum și din limitele pedepsei stabilite în art.188 alin.(2) lit. b), d), f) Cod penal, a considerat că în vederea corectării inculpatului nu este absolut necesară privarea de libertate și i se poate acorda șansa corectării fără izolarea de societate, prin suspendarea condiționată a executării pedepsei în limita unui termen de probă pe parcursul cărui condamnatul va fi obligat să nu-și schimbe domiciliu fără consimțământul organului competent, conform prevederilor art.90 Cod penal.

Referitor la încasarea prejudiciului material, instanța de apel a menționat că, sa constatat cu certitudine, că prin acțiunile intenționate ale lui Tăvăluc Marin, părții vătămate, Mîndru Vasilisa i-au fost cauzate daune materiale, însă din materialele cauzei, însă Colegiul penal nu poate stabili quantumul acestor daune, în măsura solicitată de partea vătămată, astfel, din materialele cauzei, se atestă că părții vătămate i-a fost cauza prejudiciu material în mărime de 14 305 lei, cât și cheltuieli de tratament în legătură cu reabilitarea sănătății în mărime de 2 013, 66 lei, fapt confirmat prin bonurile anexate la materialele cauzei.

Referitor la solicitarea privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, instanța de apel o consideră întemeiată, din care motiv a considerat necesar de admite.

Astfel, instanța de apel a reținut că partea vătămată a solicitat încasarea din contul inculpatului a sumei de 11 050 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar din materialele cauzei, instanța a reținut că cerința enunțată este probată prin bonul de plată nr. 915302 din 13.03.2018, motiv din care, a încasat din contul lui Tăvăluc Marin, suma de 11 050 lei, prin prisma prevederilor art.229 Cod de procedură penală.

Cu privire la solicitarea procurorului de a fi încasate de la Tăvăluc Marin în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 57 lei, instanța de apel a respins solicitarea acuzatorului de stat ca fiind neîntemeiată.

Potrivit prevederilor art.143 alin.(1) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale. Art.227 alin.(2) pct. 5) și alin.(3) Cod de procedură penală, prevede că cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală. Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Drept urmare, în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală, plățile necesare pentru efectuarea expertizelor vor fi achitate din contul mijloacelor bănești alocate de la bugetul de stat.

Concomitent, s-a reținut că, raportul de expertiză a fost ordonat de către organul de urmărire penală pentru stabilirea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale cauzate părții vătămate prin acțiunile ilicite a inculpatului, acestea fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

În aceeași ordine de idei, urmează a fi remarcat că cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului de comiterea infracțiunii imputate, prin numirea expertizei judiciare, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din sumele alocate de la bugetul statului.

6. Nefiind de acord cu soluția pronunțată de instanța de apel, procurorul a declarat recurs ordinar, indicând temeiul prevăzut la art.427 alin.1) pct.10) Cod de procedură penală, solicitând casarea totală a deciziei instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare, în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

Recurentul susține că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate de către procuror în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, ceea ce echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

Instanța de apel verificând cauza sub aspectul individualizării pedepsei penale, urma să țină cont de toate prevederile ce reglementează pedeapsa penală, individualizarea pedepsei, precum și alte criterii ce țin de tratamentul juridic penal.

Instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.art.61, 75 Cod penal, incorect ajungând la concluzia stabilirii pedepsei nonprivative de libertate.

Recurentul susține că instanța de apel, la motivarea soluției de respingere a apelului procurorului, a preluat argumentele specificate în soluția anterioară, fără a se expune explicit asupra argumentelor apelantului.

În context, recursul este axat pe aceleași afirmații, care au fost invocate în apel.

7. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Astfel, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Drept temei pentru declararea recursului, recurentul invocă prevederile art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, care stipulează că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii și când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

În conformitate cu art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, sau cercetează suplimentar probele administrate în instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și poate administra, la cererea părților, orice probe noi pe care le consideră necesare, fiind obligată *să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Conform art.101 Cod de procedură penală, fiecare probă urmează a fi apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Verificând legalitatea deciziei atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, invocat și de recurent, și-a găsit confirmarea în cauza dată, sub aspectul că „*hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, sau motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii*”, din următoarele considerente.

Instanța de recurs remarcă faptul că, instanța de apel a examinat speța superficial, or, concluziile instanței de apel poartă un caracter generic asupra operațiunii de cercetare și verificare a probelor, deoarece acestea pur formal au fost transcrise din sentința primei instanțe, fără a se face vreo mențiune sau analiză asupra unei probe concrete. Iar așa cum examinarea probelor constituie elementul-cheie la pronunțarea unei hotărâri corecte și legale, lăsarea fără apreciere a probelor administrate pe cauză sau aprecierea abstractă a acestora duce la pronunțarea unei hotărâri incomplete, neîntemeiate și cu o doză sporită de incertitudine asupra calității efectuării actului de justiție.

Astfel, instanța de apel nu s-a expus separat asupra fiecăreia din probele acumulate în dosar, care trebuie apreciate multilateral și obiectiv, nu a făcut o analiză a acestora, în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală. Contrar acestor stricte prevederi legale, instanța de apel doar a enumerat probele cercetate, redând conținutul declarațiilor părții vătămate Mîndru Vasilisa, martorilor Mîndru Sergiu, Corcimaru Dumitru, Macovei Ion, Gheorghiu Iacob, Țaran Tatiana, Rotari Andreea și a probelor scrise, fără a verifica minuțios și obiectiv fiecare probă separat sub toate aspectele, prin prisma pertinentei, concludenței, iar în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

Așa dar, Colegiul penal lărgit atestă că, instanța de apel nu a aplicat prevederile art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, și nu a apreciat fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, ca apoi să se pronunțe asupra admisibilității sau inadmisibilității probei respective cu argumentarea concluziei în acest sens.

În această ordine de idei, Colegiul penal menționează, că instanța de apel ignorând prevederile art.art.414, 417 Cod de procedură penală, a adoptat o hotărâre nemotivată și neîntemeiată, motiv pentru care decizia instanței de apel urmează a fi casată total cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, deoarece erorile constatate nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

În cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel, conducându-se de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care stabilesc procedura de rejudecare și limitele acesteia, urmează să țină cont de motivele expuse supra care au servit drept temei de casare a deciziei adoptate, să verifice minuțios, cu respectarea prevederilor art.art.414 și 419 Cod de procedură penală, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2018, în cauza penală privindu-l pe *Tăvăluc Marin xxxx*, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată integral la 25 aprilie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico